

Opozorilo: Besedilo osnovnega predpisa

ZAKON O STANDARDIZACIJI (ZSta-1)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon opredeljuje cilje in načela slovenske nacionalne standardizacije, določa status slovenskega nacionalnega organa za standarde, njegove naloge, članstvo, način financiranja ter ureja pripravo, sprejem in izdajo slovenskega nacionalnega standarda in njegovo uporabo.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, oziroma tisti, ki se v zvezi s standardizacijo najpogosteje uporabljajo, imajo naslednji pomen:

- standardizacija je dejavnost vzpostavljanja določil glede na dejanske ali možne težave za skupno in ponavljajočo se uporabo z namenom, da se doseže optimalna stopnja urejenosti na danem področju;
- mednarodna standardizacija je standardizacija, v katero se vključujejo ustrezni organi iz vseh držav;
- evropska standardizacija je standardizacija, v katero se vključujejo ustrezni organi evropskih držav;
- nacionalna standardizacija je standardizacija, ki se izvaja na ravni posamezne države;
- organ za standarde je standardizacijski organ, priznan na nacionalni, evropski ali mednarodni ravni, katerega osnovna dejavnost, opredeljena v statutu, sta priprava in sprejemanje standardov, ki so dosegljivi javnosti;
- nacionalni organ za standarde je organ za standarde, priznan na nacionalni ravni kot nacionalni član ustreznih mednarodnih in evropskih organizacij za standardizacijo;
- mednarodna organizacija za standardizacijo je organizacija za standardizacijo, katere članstvo je odprto ustreznemu nacionalnemu organu iz vsake države:

ISO International Organization for Standardization (Mednarodna organizacija za standardizacijo),

IEC International Electrotechnical Commission (Mednarodna elektrotehniška komisija),

ITU International Telecommunication Union (Mednarodna zveza za telekomunikacije);

- evropska organizacija za standardizacijo je organizacija za standardizacijo, katere članstvo je odprto ustreznemu nacionalnemu organu iz evropskih držav:

CEN European Committee for Standardization (Evropski komite za standardizacijo),

CENELEC European Committee for Electrotechnical Standardization (Evropski komite za standardizacijo v elektrotehniko),

ETSI European Telecommunication Standards Institute (Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde);

- standard je dokument, ki nastane s konsenzom in ga sprejme priznani organ in ki določa pravila, smernice ali značilnosti za dejavnosti in njihove rezultate ter je namenjen za občo in večkratno uporabo in usmerjen v doseganje optimalne stopnje urejenosti na danem področju;
- mednarodni standard je standard, ki ga sprejme mednarodna organizacija za standardizacijo in je dosegljiv javnosti;
- evropski standard je standard, ki ga sprejme evropska organizacija za standardizacijo in je dosegljiv javnosti;
- nacionalni standard je standard, ki ga sprejme nacionalni organ za standarde in je dosegljiv javnosti.

II. CILJI IN NAČELA SLOVENSKE NACIONALNE STANDARDIZACIJE

3. člen

Slovenska nacionalna standardizacija zasleduje naslednje cilje:

- zagotavljanje kakovosti proizvodov, procesov in storitev z opredelitvijo njihovih značilnosti, ki določajo zmožnosti, da zadostijo določenemu namenu;
- zviševanje ravni varnosti, varovanja zdravja in življenja ter varstva okolja;
- zagotavljanje smotrne izrabe dela, materiala in energije pri izdelavi in menjavi proizvodov;
- izboljšanje proizvodne učinkovitosti z obvladovanjem raznolikosti, združljivosti in zamenljivosti;
- pospeševanje mednarodne trgovine s preprečevanjem ali odpravo ovir pri trgovanju, ki izvirajo iz neutemeljenih razlik pri poslovanju na nacionalni ravni.

4. člen

Slovenska nacionalna standardizacija temelji na spoštovanju naslednjih načel:

- pravice prostovoljnega sodelovanja in prispevanja vseh zainteresiranih pri pripravi in sprejemanju slovenskih nacionalnih standardov ter prostovoljne uporabe slovenskih nacionalnih standardov;
- konsenza, ki pomeni načelno strinjanje pomembnega dela zainteresiranih o vsebini slovenskih nacionalnih standardov;
- preprečitve prevlade posameznih interesov nad skupnim interesom zainteresiranih;
- preglednosti dela in javne dosegljivosti slovenskih nacionalnih standardov;
- medsebojne usklajenosti slovenskih nacionalnih standardov;
- upoštevanja doseženega stanja tehnike in pravil v mednarodni in evropski standardizaciji.

III. SLOVENSKI INŠTITUT ZA STANDARDIZACIJO

1. Naloge in ustanovitev inštituta

5. člen

Za doseg ciljev iz 3. člena tega zakona Republika Slovenija ustanovi Slovenski inštitut za standardizacijo (v nadaljnjem besedilu: inštitut) kot slovenski nacionalni organ za standarde. Inštitut opravlja naslednje naloge:

- pripravlja, sprejema, izdaja in vzdržuje slovenske nacionalne standarde ter druge dokumente s področja slovenske nacionalne standardizacije;
- vodi register slovenskih nacionalnih standardov;
- predstavlja interese slovenske nacionalne standardizacije v mednarodnih in evropskih organizacijah za standardizacijo;
- zbira, ureja in posreduje standarde in druge dokumente s področja standardizacije v skladu s programom dela;
- vzdržuje baze podatkov o standardih in drugih dokumentih s področja standardizacije v skladu s programom dela ter posreduje informacije iz baz podatkov;
- izdaja glasilo, ki je namenjeno objavam o sprejetih slovenskih nacionalnih standardih ter informacijam o drugih dokumentih s področja standardizacije;
- promovira uporabo slovenskih nacionalnih standardov;
- izvaja druge naloge v skladu s predpisi in sklenjenimi mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

Inštitut v okviru svoje dejavnosti opravlja tudi druge naloge in storitve, določene v aktu o ustanovitvi in statutu, če cilj opravljanja teh dejavnosti ni pridobivanje dobička.

Inštitut ima izključno pravico opravljati naloge iz prve do šeste alineje prvega odstavka tega člena.

6. člen

Za potrebe priprave predpisov in javnih naročil inštitut po naročilu Republike Slovenije pripravlja, sprejema, izdaja in vzdržuje slovenske nacionalne standarde ter druge dokumente s področja slovenske nacionalne standardizacije, katerih cilj je zagotavljati varnost, varovanje zdravja in življenja, varstvo okolja ter zaščito interesov potrošnikov.

7. člen

Inštitut je pravna oseba javnega prava, ki se vpiše v sodni register.

Inštitut posluje v skladu z zakoni in drugimi predpisi, ki veljajo za javne zavode, če ta zakon ne ureja posameznih vprašanj drugače.

Ustanovitelj inštituta je Republika Slovenija. Akt o ustanovitvi inštituta sprejme Vlada Republike Slovenije.

Sredstva za začetek dela Inštituta zagotovi ustanovitelj.

Za izvajanje nalog iz prvega odstavka 5. člena ter nalog iz 6. člena tega zakona ima inštitut pravico v pečatu, štampiljki ali na dokumentih uporabljati grb Republike Slovenije.

2. Članstvo v inštitutu

8. člen

Za uresničevanje svojih interesov v zvezi s slovensko nacionalno standardizacijo lahko postane član inštituta državljan Republike Slovenije ali pravna oseba, ustanovljena po pravu Republike Slovenije s sedežem v Republiki Sloveniji.

Član ima pravico sodelovati pri delu in upravljanju inštituta v skladu s tem z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom.

9. člen

Član je dolžan plačevati Inštitutu članarino, ki se določi glede na naravo dejavnosti člana, njegov letni prihodek oziroma proračun in število zaposlenih.

Podrobneje se višina članarine in način njenega plačevanja uredita s splošnim aktom inštituta, ki ga sprejme upravni odbor Inštituta.

10. člen

Članstvo preneha z odpovedjo, s prenehanjem člana ali z izključitvijo. Član je izključen s sklepom skupščine inštituta, če ne plačuje članarine ali če huje krši predpise ali splošne akte Inštituta. Članstvo preneha z dnem vložitve odpovedi, dnem prenehanja člana ali z dnem pravnomočnosti sklepa o izključitvi.

Vsebino prijave in izjave o odpovedi članstva ter druga vprašanja v zvezi z nastankom in prenehanjem članstva ureja statut.

3. Organi inštituta

11. člen

Organi inštituta so:

- skupščina;
- predsednik Inštituta;
- upravni odbor;
- direktor;
- strokovna sveta.

12. člen

Delo inštituta usmerja in vodi skupščina, ki jo sestavljajo vsi člani ter predstavniki ustanovitelja, ki jih imenuje Vlada Republike Slovenije.

Skupščina opravlja naslednje naloge:

- sprejema statut;
- sprejema letni program dela in druge programske akte inštituta;
- izvoli predsednika inštituta izmed svojih članov;
- imenuje svoje predstavnike v upravni odbor;
- opravlja druge naloge, določene z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom.

13. člen

Predsednik Inštituta predstavlja inštitut, sklicuje in vodi zasedanje skupščine ter opravlja druge naloge, določene z aktom o ustanovitvi in statutom.

Predsednika Inštituta se izvoli za štiri leta in je po preteku tega obdobja lahko ponovno izvoljen.

14. člen

Upravni odbor sestavljajo predstavniki ustanovitelja, predstavniki članov, predstavniki delavcev inštituta in po položaju predsednik inštituta. Število predstavnikov ustanovitelja, predstavnikov delavcev in predstavnikov članov določi akt o ustanovitvi inštituta.

15. člen

Upravni odbor opravlja naslednje naloge:

- skrbi za izvajanje letnega programa dela in drugih programskih aktov inštituta;
- sprejema splošne akte inštituta, razen če je za posamezen splošni akt določeno z zakonom, aktom o ustanovitvi ali statutom, da ga sprejema kak drug organ;
- sprejema splošni akt, ki ureja postopek sprejemanja slovenskih nacionalnih standardov;
- sprejema splošni akt, ki ureja cene storitev inštituta;
- odloča o poslovanju inštituta;
- sprejema finančni načrt in zaključni račun inštituta;
- določa višino članarine za posamezno leto;
- imenuje člane strokovnih svetov;
- imenuje in razrešuje direktorja;
- odloča o zahtevah za varstvo pravic delavcev inštituta;
- predlaga skupščini odločitve iz njene pristojnosti in skrbi za pripravo zasedanj skupščine;
- opravlja druge naloge, ki so določene z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom.

16. člen

Direktor organizira ter vodi delo in poslovanje inštituta, zastopa inštitut kot pravno osebo in je odgovoren za zakonitost dela in poslovanja inštituta ter opravlja druge naloge, določene z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom.

17. člen

Direktorja imenuje in razrešuje upravni odbor.

Mandat direktorja je pet let od dneva imenovanja in je po preteku tega obdobja lahko ponovno imenovan.

Pogoje za imenovanje in razrešitev direktorja določita akt o ustanovitvi in statut.

18. člen

Za usmerjanje strokovnega dela ima inštitut dva strokovna sveta:

- strokovni svet za splošno področje;
- strokovni svet za področje elektrotehnike, informacijske tehnologije in telekomunikacij.

Število članov posameznega strokovnega sveta se določi s statutom.

Člane posameznega strokovnega sveta imenuje upravni odbor izmed priznanih strokovnjakov na področju ali področjih, za katera je strokovni svet ustanovljen. Član strokovnega sveta je tudi predstavnik ustanovitelja, ki ga imenuje Vlada Republike Slovenije.

Mandat članov strokovnega sveta je štiri leta od dneva imenovanja in so lahko po preteku mandata ponovno imenovani.

19. člen

Strokovni svet opravlja naslednje naloge:

- skrbi za izvajanje letnega programa dela in drugih programskih aktov inštituta, ki se nanašajo na pripravo in sprejemanje slovenskih nacionalnih standardov;
- sprejema slovenske nacionalne standarde;
- odloča o strokovnih vprašanjih iz okvira dela inštituta;
- pripravlja strokovne podlage za letni program in druge programske akte inštituta;
- upravnemu odboru in direktorju daje predloge in mnenja o organizaciji dela;
- za izvajanje letnega programa dela oblikuje potrebna tehnična delovna telesa;
- opravlja druge naloge, ki so določene z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom.

4. Financiranje inštituta

20. člen

Inštitut pridobiva sredstva za delo s:

- članarino;
- prodajo standardizacijskih dokumentov in glasila inštituta;
- plačili za storitve;
- iz državnega proračuna in
- iz drugih virov.

Inštitut lahko pridobi sredstva iz drugih virov le s soglasjem ustanovitelja.

21. člen

Iz državnega proračuna se financira izvajanje nalog iz prvega odstavka 5. člena ter nalog iz 6. člena tega zakona.

Višina financiranja iz državnega proračuna se določi na podlagi obsega nalog iz prejšnjega odstavka tega člena po letnem programu dela. Pri določitvi obsega financiranja iz državnega proračuna se upoštevajo tudi predvideni obseg članarin, plačil za slovenske nacionalne standarde in sredstva iz drugih virov.

Po sprejemu državnega proračuna se po potrebi v letnem programu dela planirani obseg izvajanja nalog iz prvega odstavka tega člena prilagodi obsegu financiranja za tisto leto. Za tako spremembo letnega programa dela lahko skupščina pooblasti upravni odbor.

IV. PRIPRAVA, SPREJEM IN IZDAJA SLOVENSKEGA NACIONALNEGA STANDARDA

22. člen

Slovenski nacionalni standard je nacionalni standard, ki ga ob upoštevanju načel iz 4. člena tega zakona in v skladu s svojimi pravili sprejme inštitut in se označi s kratico SIST.

Slovenski nacionalni standard (v nadaljnjem besedilu: SIST) se lahko pripravi tudi na podlagi mednarodnega standarda, evropskega standarda, tujega nacionalnega standarda ali drugih dokumentov s področja standardizacije. SIST, ki je pripravljen na tak način, se lahko sprejme v slovenskem ali v tujem jeziku.

Informacija o sprejetem SIST se objavi v glasilu inštituta.

SIST se izda kot posebna publikacija in je avtorsko delo v skladu s predpisi o avtorski pravici. Razmnoževanje ali distribuiranje delov ali celote brez soglasja inštituta ni dovoljeno.

V. UPORABA SIST

23. člen

Uporaba SIST je prostovoljna, razen v primeru, da je obvezna uporaba SIST določena s predpisom.

Predpis, ki določa obvezno uporabo standarda, se mora sklicevati na SIST.

24. člen

Skladnost proizvoda, procesa ali storitve s SIST se lahko potrdi z izjavo o skladnosti, certifikatom o skladnosti ali znakom skladnosti.

Izjavo o skladnosti s SIST poda izdajatelj na lastno odgovornost.

25. člen

Nacionalni znak skladnosti s SIST se uporablja v skladu s pravili, ki jih določi upravni odbor. Nacionalni znak skladnosti s SIST se zavaruje po predpisih o industrijski lastnini.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

26. člen

Vlada Republike Slovenije sprejme akt o ustanovitvi inštituta najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona in imenuje vršilca dolžnosti direktorja inštituta.

Vršilec dolžnosti direktorja inštituta mora v treh mesecih po sprejemu akta o ustanovitvi na primeren način javno pozvati fizične in pravne osebe, ki lahko postanejo člani inštituta, da se v treh mesecih po objavi pisno prijavijo za članstvo. Če se prijavi manj kot 15 članov, se objava ponovi.

Vršilec dolžnosti direktorja inštituta mora najpozneje v šestih mesecih po preteku roka uspešne objave sklicati zasedanje skupščine inštituta, ki sprejme statut.

27. člen

Ustanovitelj zagotovi inštitutu potrebne prostore za delo in prenese v njegovo neodplačno uporabo materialna sredstva in opremo Urada Republike Slovenije za standardizacijo in meroslovje, ki so namenjena izvajanju nalog na področju standardizacije.

Obseg teh sredstev in opreme se podrobneje določi v aktu o ustanovitvi inštituta.

28. člen

Inštitut prevzame od Urada Republike Slovenije za standardizacijo in meroslovje tiste delavce, ki opravljajo naloge na področju standardizacije.

29. člen

Za zaposlene v inštitutu se uporabljajo predpisi, ki urejajo položaj in plače zaposlenih v javnem sektorju.

Do sprejema zakona, ki bo urejal položaj javnih uslužbencev, se za zaposlene v inštitutu uporabljajo predpisi, ki urejajo položaj zaposlenih v javnih zavodih, in določbe ter količniki zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in v organih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 18/94 in 36/96), ki veljajo za zaposlene v javnih zavodih.

30. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o standardizaciji (Uradni list RS, št. 1/95).

31. člen

Do začetka dela inštituta iz 5. člena tega zakona opravlja njegove naloge Urad Republike Slovenije za standardizacijo in meroslovje.

32. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 314-01/93-1/8
Ljubljana, dne 8. julija 1999.

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Janez Podobnik, dr. med. l. r.